

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

A kiviteli engedélyek panamája Teljes erővel folytatják a vizsgálatot

A kisgazdapárt tegnap éjszaka tartott értekezletén tüntetően foglalt állást vezére mellett, akit — mint mondják — nagyon levert és megrendített az a sorozatos visszaélés, amit, az ő jóhiszeműségét kihasználva, követtek el olyanok, akiket ő legteljesebb mértékben bizalmába fogadott, elsősorban személye mellett tartott titkára: Esküdt Lajos és a miniszternek szintén letartóztatásba helyezett veje: Tankovics Miklós.

A párt változatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította a vezért, de egyúttal kijelentette azt is, hogy követeli a szigorú vizsgálat pártatlan lefolytatását és megtagad minden közösséget azokkal, akik a visszaélésekben részesek. A kiderítendő bűnök példás megtorlását követeli.

A miniszter a pártértekezleten tartott beszédében tiltakozott az ellen, hogy a vádak a párt ellen kihasználják, mert egyesek eltévelyedhettek ugyan, de maga a párt megmaradt becsületese programja mellett.

Legújabb híreink itt következnek:

Nyilvánosságra hozzák az aktákat

Budapest, szept. 15. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter ma a következő nyilatkozatot tette:

— Érintetlenül és ártatlanul állok a vádak közepett, amelyeket néhány nem becsületes ember támasztott életre. Több ezerre tehető a kiadott engedélyek száma és így nem csoda, hogy azok között a korrekt engedélyek mellett inkorrektek is vannak.

— Nagyon kevés azoknak a mostani neves politikuskoknak a száma, akik valakit ne ajánlottak volna, mert hiszen az ajánlás önmagában még nem kifogásolható és nem állapít meg inkorrekteket.

— Az egyes ügyosztályok megkapták az utasítást, hogy dolgozzák fel az aktákat és amikor ezzel készen lesznek, én magam fogom azokat nyilvánosságra hozni.

— Mindenkinek engedélyt adok arra, hogy az egyes ügyosztályokban ezekbe bele-nézessen, de a laikus ugy sem tudna kiigazodni az ezer és ezer aktán, amelyek között, — ismétlem — a korrektekkel keverve vannak inkorrektek is.

A parlament elé!

Budapest, szept. 15. A keresztyénpárt vezetősége helyeselte nagyatádi Szabó István tapintatos beszédét, amelyben tartózkodott még a legcsekélyebb célzástól is. A tegnapi tüntetés ellenére a párt tagjainak nagyrésze azonban nincs megelégedve a hozott határozatokkal és feltétlenül a parlament elé akarja vinni a dolgot. Ez a szándéka Friedrich pártjának, a disszidenseknek és az ellenzéknek is. Ereky Károly is fel fog szólalni az első ülésen.

A Futura szerepe (Az a bizonyos 700 vagon buza)

Budapest, szeptemb. 14. (MTI.) Illetékes helyről a következőket közlik a MTI.-vel:

Mínt hogy a hatósági ellátásban részesülők egész évi ellátására mintegy 30.000 vagon gabonára van szükség, a kormány ezen szükséglet biztosítására nagyobb mennyiségű gabonát, mintegy 10.000 vagonot vásárolt a szabadforgalomban. Ily módon a kormánynak a már biztosított vámgabonával együtt jelenleg

mintegy 22.000 vagon gabona, vagyis az egész évi szükségletnek körülbelül háromnegyed része áll rendelkezésre. Ezen felül a kormány külföldi kompenzációs szerződések biztosítására a Futuránál még mintegy 800 vagon gabona rezerválásáról gondoskodott.

Az időközben beállott változások folytán azonban ez a mennyiség felszabadult. Az idén a gabonát olyan váratlanul gyorsan szállították be, hogy a pénzügyi kormány által e célra rendelkezésre bocsátott, az egymilliárdot jóval meghaladó összeg rövidesen elégtelennek bizonyult. Ilyen körülmények között érkezett egy nagy külföldi gabonavásárló szervnek az ajánlata, amely bizonyos mennyiségű gabonáról, eredetileg 1000 vagonról szólott, amely mennyiség a tárgyalások alatt 700 vagonra csökkent. Meghatározott biztosítéki összegnek azonnal készpénzben való lefizetése ellenében egy-két hónapra kölcsönképen való átengedésre irányult ez az ajánlat.

Az ajánlatban a kölcsönvevő a magyar buzával teljesen egyenlő minőségű külföldi gabona visszaszállítására kötelezte magát. Ezt az ajánlatot az illetékes szakminisztériumok gondosan és alaposan áttanulmányozták és miután a minisztertanács elfogadta a lebonyolításra a Futura nyert megbízást. Az ajánlatban vállalt kötelezettség biztosítékaként másszanként 2000 korona biztosítéki összeg állapított meg, amely biztosítéki összeg a kincstár javára teljes egészében elvész, ha a visszaszállítás a meghatározott időben pontosan meg nem történik. Az erre vonatkozó szerződés olyan gondosan készült, hogy emberi számítás szerint az államot ebből semminéven nevezendő kár nem érheti. Megjegyezzük, hogy a vonatkozó kiviteli engedélyek eddig még nem állították ki.

Ami a Futura utján lebonyolított liszt-

exportot illeti, tudvalevő, hogy időközönként az állami gabonaellátás akciójánál nagyobb mennyiségű olyan minőségű liszt gyűlik össze, amelyet a belföldi fogyasztás nem vásárol meg. Ilyen liszt a drága 0-ás liszt, továbbá a rozsliszt néhány fajtája. A tavalyi gabonaellátási esztendő alatt 1000 vagonnál nagyobb mennyiségű 0-ás liszt gyűlt össze, amelyet a belföldi fogyasztók nem vásároltak meg, ellenben az ország kritikus helyzetére való tekintettel külföldre eladható nem volt.

Ez a nagymennyiségű 0-ás liszt 400 milliónál nagyobb összegű állami pénzt tartott gyümölcsözetlenül lekötve. A jelenlegi kedvező gabonatermés következtében ilyen nagymennyiségű tartalékoknak a felhalmozása felesleges de másrészt a gabona ellátási akció pénzügyi egyensúlya csak úgy tartható fenn, ha ezeket az eladhatatlan lisztmennyiségeket időközönként tekintélyes haszon mellett 30-40 millió nyereséggel külföldön értékesítjük. — Ilyen külföldi eladások nélkül az állami gabonaellátási akciónál mutatkozó deficit nem volna fedezhető és csak ilyen módon érhetjük el azt, hogy a hatósági ellátásban a kenyérliszt kg-ját 5 koronáért, vagyis a mai piaci árnak egyharmadért tudjuk kiszolgáltatni. — Mindezekből megállapítható, hogy a kormány gondos körültekintéssel járt el és a külföldi eladások miatt az ellátásokat semmiféle károsodás nem éri, sőt csak ilyen módon biztosítható a kedvezményes ellátás.

A főcinkos dühöng

Budapest, szept. 15. (Magy. Kurir.) Esküdt Lajos, aki, mint ismeretes, a gabonakiviteli engedélyekkel történt visszaélések egyik főszereplője, ma délután az ügyészégen levő cellájában állítólag örültségi rohamot kapott. A cella falát veri öklével és azt kiabálja: „Angéla, Angéla, te tettél tönkre!”

Hír szerint Esküdt Lajos már 4 évvel ezelőtt is idegbeteg volt. Holnap állapítja meg a hivatalos vizsgálat, hogy Esküdt Lajos tényleg beteg e, vagy csak szimulál.

A várható antant ultimátum rendszabályai

nyugatmagyarországi legújabb események

Olaszország ellenzi a kisantant fegyveres beavatkozását

Berlin, szept. 15. A „Deutsche Allgemeine Zeitung“ tudósítója táviratozza lapjának Milánóból:

Ausztria és Magyarország konfliktusa Rómában nagy figyelmet kelt és tegnap élénken tárgyalták a minisztertanácsban. Félhivatalosan megcsefolják azt a hírt, hogy azok az olasz csapatok, amelyek Bécsen átmentek, Nyugatmagyarország felé vették volna utjukat nem pedig Felsősziléziának.

Az olasz politikai körök hallani sem akarnak arról, hogy a kisantant fegyveresen avatkozzék be, mert ezzel könnyen megtörténhetik a cseh-jugoszláv reményeknek valóra válása: a tervezett korridorok felállítására. Rómában úgy vélik, hogy inkább a nagyantant fog fegyveresen fellépni, mintsem a kisantant.

Az antantnak ellenünk tervezet kényszerrendszabályai

Bécs, szept. 15. A „Mittags Zeitung“ jelenti: Della Torretta márkai olasz külügyminiszter ma este elhagyja Bécsset. Ittléte alatt tisztázták a nyugatmagyarországi kérdést, amelyben az a nagyantantot érinti. Az antant hatalmak a Magyarország ellen folytatandó to-

vábbi eljárásban tökéletesen egyetértének. A római, párisi és londoni kormányok autentikus értesítés szerint a következőkben egyeztek meg:

1. Bevárják Magyarország válaszát a második antant jegyzékre.
2. Ha ez a válasz kitér a dolog lényege elől, akkor ultimátumot intéznek a magyar kormányhoz.
3. Ebben az ultimátumban egész közelről meghatározott kényszerrendszabályokat helyeznek kilátásba.
4. Ezeket a kényszerrendszabályokat így csoportosítják: Kezdetben gazdasági szankciókat terveznek, még pedig Magyarország teljes blokádját, amit az utódállamok hajtának végre. Magyarországra kimondják a teljes forgalmi zárlatot.
5. Ha ezek a gazdasági kényszerrendszabályok eredménytelenek maradnának, katonai lépéseket tennének Magyarország ellen.

Ennek az ultimátumnak átadását még e hét folyamán várják. Végérvényes szövegét a nagyköveti tanács állapítja meg. Az antant államok változatlanul megmaradnak azon az állásponton, hogy nem engedik meg a jugoszlávok és cseheknek Nyugatmagyarországra való bevonulását, minthogy ez által óriási háborus veszély támadna Európa számára. (MTI.)

Osztrák óhajítás

Bécs, szept. 15. (MTL.) A „Neues Wiener Abendblatt” a nyugatmagyarországi kérdéskörrel egyebek közt azt írja, hogyha a magyar kormány újból halogatni akarná az ügyet, akkor kétségtelen, hogy ultimátumot küldenek és a tervezett büntetőszankciók végül is életbelépnek.

Nehezen várják az antant demarsát

Grác, szept. 15. A „Tagespost” belgrádi értesülése szerint illetékes helyen megcáfolták külföldi lapoknak azt a hírért, hogy az antant a magyar kérdésben mandátumot adott Jugoszláviának. Kijelenti azonban, hogy ha demarsra kerülne a sor, akkor ezt Jugoszlávia a kisantant többi tagjával teljesen egyetértve hajtaná végre.

Londonban négy nap alatt várják az átadást

Bécs, szeptember 14. (Bud. Tud.) A Neues Achtuhrblatt jelenti: A nagyköveti konferencia a magyar jegyzékkel szemben ez ideig még nem foglalt állást. Párisban nyilvánvalóan Ferrario tábornok bécsi tárgyalásainak eredményeire várnak, mielőtt döntés történne. Londoni jelentések szerint az ottani kormánykörökben azzal számolnak, hogy Nyugatmagyarország végleges átadása körülbelül 4 nap múlva történik meg. A magyar jegyzék Párisban nem keltett különösebb benyomást.

Francia állásfoglalás

Páris, szept. 15. Franciaországban két-féle érdeklődés ellenzi Nyugatmagyarországnak Ausztriához való csatolását. Egyik a Habsburg-barátok pártja, akik nem akarják a félig vörös Ausztriát új területekkel erősíteni Magyarország rovására, a másik csoportba tartoznak azok a vállalatok, amelyek Magyarországon tőkéjükkel érdekelve vannak.

Mindazonáltal Franciaország a trianoni békeszerződés alapján áll és inkább engedni Ausztriához csatolni Nyugatmagyarországot, mintsem a kisantant államait megvalósítsák a korridor tervét.

A bécsi antantkörök

Bécs, szept. 15. (Bud. Tud.) A bécsi antant körök még ma sem erősítették meg azt a londoni híradást, amely szerint Magyarországnak ultimátumot szándékoznak küldeni. Újból hangsúlyozzák, hogy az antant, amennyiben Magyarország további magatartása szükségessé tenné, kész szigorú intézkedésekre és nem fog habozni azokat keresztülvinni. Remélik azonban, hogy erre nem fog sor kerülni. Della Terretta márkai olasz külügyminiszter is a nyugatmagyarországi kérdés gyors és sima elintézését reméli.

Megkínózták**a tuszként elhurcolt magyarokat**

Sopron, szept. 15. Ma délelőtt megjelentek a főkörménybiztosi hivatalban azok a tuszok, akiket az osztrák csendőrség Cinfalvából és Vulgaporodányból elhurcolt és Bécsbe szállított. **Jegyzőkönyvbe foglalták azokat a rettenetes bántalmazásokat, amelyeket utközben szenvedtek a hivatalos személyek: rendőrök, csendőrök, vasutasok és kommunista csöcselék, valamint a bécsi törvényszéki fogház személyzete részéről.**

A jegyzőkönyvet, amelyhez orvosi látleleteket is csatoltak, a főkörménybiztosi hivatal az antant misszió elé terjesztette.

Osztrák sorkatonaság — kommunistákból

Sopron, szept. 15. (MTL.) Kedden délután Pándorfalván egy olasz tiszt vezetése alatt 6 osztrák katona jelent meg, akik a község leportyázása után Királyhida irányában visszavonultak Kapold és Vopold község küldöttsége megjelent az antant missziónál és magyar csendőrség kirendelését kérte. **Savanyuktra „Ödenburger Infanterie Regiment” név alatt osztrák sorkatonaság vonult be, amely valószínűleg a Faragó alezredes vezetése alatt álló emigrált magyar kommunista csöcselékből áll.** Az ezred bevonulása Nyugatmagyarországon általában igen rossz benyomást keltett.

Visszavonultak az osztrákok

Sopron, szept. 14. (MTL.) A Királyhidát megszállva tartó Reichswehr csapatok legújabb jelentés szerint Bruckba vonultak vissza. — Királyhidát azonban állandóan portyázás alatt tartják. A Savanyukuton megjelent kommunisták „Ödenburger Infanterie Regiment” csapatai is a határra vonultak vissza. Lajtaszentmiklós északi részén egy Reichswehr és egy csendőrség maradt mindössze vissza. Egyébként Nyugatmagyarországon a helyzet nem változott.

Szállodások, vendéglősök és korcsmárosok kongresszusa

Zászló díszbe öltözött tegnapra Debrecen város valamennyi kávéháza, vendéglője, korcsmája kezdve a Kispipától, az egyszerű diák korcsmától az elegáns párisi külsejű Arany-Bikáig. A Magyar Szállodások, Vendéglősök, és Korcsmárosok Országos Szövetsége tartotta tegnap Debrecenben XXIV. évi kongresszusát, ezért leng a magyar tricolor valamennyi vendéglőn, kávéházon és kis korcsmán.

Maga a kongresszusi ünnepség tulajdonképpen már iszerdán este megkezdődött. — A Magyarországról egyszerre Debrecenbe sereglett vendéglősöktől volt élénk az Angol-királyné étterme, ahol mint már megirta a „Hajdúföld” is, a szövetség ismerkedési vacsorát rendezett.

Maga a tulajdonképeni kongresszus az azzal kapcsolatos szakértekezletek egész sorozata csak tegnap reggel kezdődött. A nap részletes eseményeit alább adjuk.

A kereskedő társulat dísztermét tegnap reggelre színtől betöltötték a magyar vendéglősök, szállodások és korcsmárosok országos szövetségének Debrecenbe özőnlött tagjai, mintegy kétszázan, hogy országos kongresszusukat megtartsák. A nagy értekezlet 9 órakor kezdődött, melyen megjelent a kormány képviselőiben **Miskolczy Lajos** főispán, a városi tanács képviselőiben **Dr. Tóth Emil** tanácsnok, az ipar és kereskedelmi kamara részéről **Szent-Királyi Tivadar** elnök, míg az Országos szövetség részéről **Keszey Vince** elnök, **Dr. Nagy Sándor** jogtanácsos.

A kongresszust **Keszey Vince** elnök nagyhatású megnyitó beszéde vezette be, aki üdvözölte az egybegyűlt tagokat és a kormány képviselőjét s bejelentette, hogy a kongresszus üdvözlését és hódolatát táviratban a Kormányzóhoz juttatták.

Ezután **Walter Károly** főtitkár tette meg évi jelentését, majd **Németh Aladár** ismertette az ő közvetlen egyéniségével és szaktudásával az új italmérségi törvényt. A közel háromnegyed óras értekezését, szakzerű előadását az egybegyűlték feszült figyelemmel hallgatták mindvégig. **Dr. Nagy Sándor** az új ipartörvényt ismertette, míg **Gundel Károly** a hatósági ár-megállapítások elleni állásfoglalását fejtegette.

Ezután a szakosztályok jelentései következtek, melyeket egyenként külön-külön elfogadott a kongresszus. A jövő évi kongresszus helyének és idejének megállapítását az igazgató-tanácsra bízta. Apróbb indítványok után **Keszey Vince** elnök a kongresszust fél 1 óra után berekesztette.

Délben 2 órakor az Arany Bika dísztermében 300 terítékre díszbéd volt. Az a pazar és nagyfényű bankett büszkén hirdeti a debreceni vendéglős ipar életképességét.

Az ebéd alatt lelkes beszédek hangzottak el. **Gundel Károly**, **Keszey Vince**, **Vargha Elemér**, **Usetty Ferencz**, **Lindenberger János** dr., **Németh Aladár** üdvözölték az egybegyűlt vendégeket, míg **Holub Rezső** az országos kaszinó vendéglőse a sajtónak a banketten megjelent munkásaira üritette poharát.

Ezek után a vendéglős és szálloda iparra üritette **Dr. Baltazar Dezső** püspök is poharát.

A bankett után a szövetség tagjai kimentek a Török pezsgőgyár megtekintésére.

A Török pezsgőgyár megtekintése után a kongresszusra érkezett vendégek az éjszakai vonattal elutaztak.

300 millió koronás megrendelés érkezett a bolgár kormánytól Budapestre a vagongyárakhoz.

Erőszakos csehesítés

Pozsony, szept. 15. (MTL.) Hivatalos jelentés szerint a Felvidéken még az ősz folyamán 40.000 katasztrális holdat vesznek el a magyar nagybirtokosok földjéből. Ebből 6000 holdat telepítésre fordítanak.

A felvidéki magyarság élet-halál harca

Pozsony, szept. 15. (MTL.) A felvidéki magyar népszövetség a csehkormány utasításaihoz képest megváltoztatta alapszabályait és valószínűleg még ebben a hónapban megkezdi működését. A szövetség első dolga lesz, hogy az iskolaügyre vonatkozó panaszait memorandumba foglalva eljuttassa a prágai kormányhoz és a genfi népszövetséghez.

Házhelyosztás Csongrádban

Szeged, szept. 15. Nagy ünnepségek között ma osztották ki a Pallavicini hitbizományi uradalom területében Sándorfalván a hadirokantaknak, hadiárvának és az arra érdemes földműveseknek és iparosoknak a 345—400 négyszögöles házhelyeket.

A bajor miniszterelnök-válság

München, szeptember 15. A bajor országgyűlés szeptember 21-én, a jövő hét szerdáján ül össze. Az ülés tárgya az új miniszterelnök megválasztása. **Kahr** utódjául újabban **Smeltz** külügyminiszteri osztályfőnököt emlegetik.

Az új cseh követ

Bécs, szept. 15. A „Narodni Politika” szerint budapesti cseh konzullá **Novak Jaroslav** dr-t, Csehország eddigi varsói képviselőjét nevezték ki.

A szovjet a fehérgárda ellen

Berlin, szept. 15. **Csicserin** külügyi népbiztos újból jegyzéket intézett a lengyel kormányhoz, amelyben újlag panaszkodik, hogy lengyel földön fehérgárdista szervezeteket tartanak fenn és azt állítja, hogy a lengyel hatóságok állandó összeköttetésben vannak ezekkel a szervezetekkel. A szovjetkormány követeli, hogy ennek a mozgalomnak vezetőit adják ki.

Németország ellenáll

Páris, szeptember 15. A „Le Journal” ma reggeli száma közli, hogy a német birodalmi kormány nem fogadta el a szövetségeseknek azt a tervét, amelytől a legfőbb tanács a gazdasági szankcióknak szeptember 15-től való megszüntetését függővé tette. Kijelentette, hogy **nem ismerheti el a szövetségeseknek ellenőrzési jogát Németországi kereskedelmi tevékenysége felett.**

Ebben a vonatkozásban Párisban annak az igazságát látják, hogy Németország folytatni akarja a francia árucikknek bojkottját és ezért elhatározták, hogy a szankciók megmaradnak, amíg Németország észre nem tér.

Erzberger gyilkosai

München, szept. 15. **Erzberger** meggyilkolása ügyében szerda estig összesen tíz embert tartóztattak le és pedig kilencet Münchenben, egyet pedig Augsburg és München között a vonaton.

Ellenséges olasz hangok

Róma, szeptember 14. (MTL.) Az olasz sajtó egyértelműleg elítéli a magyar válaszcsehesítést.

A belügyminiszter a Bácskában

Baja, szept. 15. **Ráday Gedeon** belügyminiszter, **Kiszely Gyula** főkörménybiztos kíséretében tegnap délután 4 órakor Zalaegerszegről Bajára érkezett. A belügyminiszter a városházán fogadta a különböző társadalmi osztályok és testületek küldöttségét. A belügyminiszter tovább folytatja az utját a délutáni folyamán Kiszabadrára.

NAPI HIREK

Szűk családi körben

akarják egyesek elintézni azt a botrányt, ami a kivételi engedélyek osztogatása körül elkövetett visszaélések kipattanása folytán keletkezett.

Pártértekezlet elé kívánják terjeszteni az ominózus ügyre vonatkozó adatokat, mintha a párt volna hivatalos arra, hogy ítélkezze.

A sértett azonban nem a párt, hanem az ország és az ország minden ellátatlanja, ítélkezni is tehát az ország közvéleményének a joga.

Különbösen sem hozhatna megnyugtató ítéletet egy párt sem olyan ügyben,

S még kevésbé benne megnyugtató az az ítélet, melyet olyan párt mondana ki, mely tüntetően nyilvánította bizalmát a vezére iránt, mielőtt az ügynek a megvizsgálása megtörtént volna.

„Életünket és vérünket vezérünkért!” — kiáltotta a párt egyik könnyen hevülő tagja, aki — úgy látszik — nem képes méltóbb célt maga elé tűzni, amelyért életét és vérért áldozza.

Nem a pártnak a feladata és joga a vizsgálat és ítélkezés, hiszen helyesen és becsületesen csak úgy lehet vizsgálni és ítélni, ha az pártatlanul történik.

Parlamenti pártközi vizsgáló-bizottság intézze el az ügy politikai oldalát és a független magyar bíróság a büntetőtörvények rendelkezései szerint elintézendő részét.

Csakis ilyenképpen lesz az ügy becsületesen és minden igazak megnyugváására elintézve.

— **Személyi hír.** Kozma Miklós, a Magyar Távirati Iroda vezetője rövid tartózkodásra Debrecenbe érkezett.

— **A főispán a Tisza emlékbizottságban.** Az Országos Tisza István Emlékbizottság Misko'czy Lajos főispánt és dr. Toth Lajos egyetemi jogi kari dékánt tagjaivá választotta.

— **A polgármester hivatalában.** Csóka Sámuel h. polgármester, aki tudvalevőleg néhány napot a fővárosban időzött, ma este fog Budapestről hazaérkezni. A h. polgármester holnap reggel már hivatalában lesz újra.

— **Szkratávíró állomás Székesfehérvárott.** A magyar kormány Székesfehérvárott szkratávíró állomást állít fel. A pénzügyminiszter az építésre előirányzott összegből 20 milliót már ki is utalt az előmunkálatok megkezdésére.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága ma délután 4 órakor a városháza tanácstermében dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökletével ülést tart. Az ülés tárgysorozatán több más ügy mellett Komáromvármegye átirata is szerepel a nemzeti hadsereg létszámának csökkentése tárgyában, továbbá Nógrádvármegye átirata, mely a keresztes únepek alkalmával általános szesztilalom elrendelését sürgeti.

— **Székelyhid és Bihardiószeg visszakerül Magyarországhoz.** Vasárnap délelőtt nagy ünnepséget rendeztek Nagylétán annak öröme, hogy Székelyhidat és Bihardiószeget rövidesen visszacsatolják. A hír a jelenleg Nagyváradon működő határmegállapító bizottság munkájával áll összefüggésben. Kiszivárgott hírek szerint a bizottságnak francia és angol tagjai is meglepetéssel látták, hogy a békeszerződés ezeket a magyar községeket is Romániának adta. Az előterjesztésben, amelyet Párisba küldenek, a hiradás szerint az áll, hogy „ezeket a helységeket etnografiai és gazdasági viszonyaik Magyarországhoz kényszerítik.”

— **A városi tanács és az iparosok.** A debreceni kisiparosok egy ízben már az ipartestület utján azt kérték a városi tanácsból, hogy a villamos áramot a világítási vállalat kedvezményes árban számítsa a kisiparosoknak. A városi tanács a kérelmet még akkor elutasította. A kisiparosok kérelmüket most megismételték. A kérelemmel a városi tanács tegnapi ülése újból foglalkozott s a kérelmet ismét elutasította jogalap hiánya folytán.

— **A külföldi biztosítók és Magyarország.** A külföldi biztosító társaságok megszüntették magyarországi üzleteiket. A pénzügyminiszter az Első Magyarának adja át a Newyork, Gresham és Standard állományait.

Kik fizetnek általános forgalmi adót?

A debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság nagyarányú falragaszokon közli a közönséggel az általános forgalmi adóról a szükséges tudnivalókat.

Tekintettel arra, hogy a tájékozatlan közönség tetemes és érzékeny károsodást szenved amiatt, mert lelkiismeretlen üzerek visszaélnék tudatlanságával, figyelmébe ajánljuk olvasóinknak, hogy olvassa el ezt a hirdetményt, amit kivonatosan ismertetünk az alábbiakban.

Az östermelést kivéve, minden önálló kereseti tevékenység általános forgalmi adó alá esik. Az östermeléshez tartozók közül csak az erdőgazdaság fizet ált. forg. adót és ugyancsak forg. adó alá esik a mezőgazdasági és állati termékeknek iparcikkekké való feldolgozása.

A köz- és magánalkalmazottak, cselédek, napszámosok, bérmunkások bevételei nem esnek ált. forg. adó alá, mert nem önálló kereseti tevékenységet fejtenek ki. Azok az üzleti vállalatok sem fizetnek ált. forg. adót, amelyeknek fényüzési forgalmi adót kell fizetniük.

Általános forgalmi adót tartozik fizetni minden kis- és nagyiparos, kis- és nagykeres-

kedő, házaló, csarnoki, piaci, utcai árus, kereskedelmi, ipari és gyári vállalat, minden alkusz, ügynök, bizományos, kereskedelmi képviselő, szabadalmi ügyvivő, munkaközvetítő és munkavállalkozó, szállító, fuvarozó, színház és mozgósínház, penzió, étkező, vendéglő, kávéház, kávéház, italmérés, mulatóhely, szanatórium, fürdővállalat, könyv- és lapkiadó, építési vállalkozó, parcellázó, nyomozó iroda, versenyfogadási iroda, bukméker, totalizátor, tánczene- és nyelviskola, magánintézet és internátus, letéti, őrzési, raktározási vállalat, minden író, művész, orvos, állatorvos, ügyvéd, közjegyző, nyelv- és zenetanár, fogtechnikus, születésné. Az általános forgalmi adó kulosa 1 és fél százalék, vagyis 100 korona forgalom után 1 korona és 50 fillér.

A hirdetmény felhívja azokat a természetes és jogi személyeket, akik általános forgalmi adó alá eső kereseti tevékenységet fejtenek ki, hogy összeírásuk céljából a községi előljárásnál díjtalanul kapható bejelentő lapot töltsék ki és a törvényes következmények terhe alatt legkésőbb ez évi szeptember 30-ig a községi előljáráshoz nyújtsák be.

— **Dr. Gyulay László főorvos ismeretterjesztő előadása.** Az EME debreceni csoportjának I. kerülete f. hó 19-én, hétfőn d. u. 5 órakor a Péterfia-utca 76. sz. alatti helyiségben gyűlést tart, amelyen az elnöki előterjesztés után dr. Gyulay László közközhízi főorvos fog értekezést tartani a magyarság legveszedelmesebb betegségeiről. Érdeklődőket szívesen látnak.

— **Egy orosz herceg öngyilkossága.** Párisból jelentik: Rosztonszky Mikita orosz herceg egy átmulatott éjszaka után a Bois de Boulogneban öngyilkosságot követett el. A herceg egy helyütt megállította az autóját és a bokrok között ment, ahol hirtelen revolvert rántott elő és golyót röpített a fejébe. A herceg igen előkelő családból származott, amelynek tagjai II. Miklós cár udvarában előkelő udvari méltóságokat töltöttek be. Kinzó neuraszténiája kergette a halálba.

Kétmillió vasuti lopás

A budapesti főkapitányság nagyobb szabású tolvajbanda garázdálkodását leplezte le. A vasuti tolvajok mintegy két millió korona értékű árut loptak össze. A rablóbanda egyik vezérért, Andriskó Józsefet sikerült elfogni. Büntetését, Koda József hivatalnokot és Klein Jenő ügynököt szintén elfogták. A loptott árut Wertheimer Márton ügynök értékesítette. Őt is őrizetbe vették.

A rendőrség a két millió postaszák ügyében tovább folytatja a nyomozást. A letartóztatott postaalkalmazottak még mindig erősen tagadják, hogy részük volna a lopásban. Valószínűnek tartják, hogy még a mai nap folyamán kézre kerítik az összes tetteseket.

— **Jóteköny adomány.** Dr. Váradi Szabó Miklós és Tasnádi Kardoss Aliz házasságkötésük alkalmából 4150 koronát juttattak el a városi tanácshoz azzal a kérelemmel, hogy azt a menekültek, főként a vagon-lakók közt osszák szét. A tanács az adományt köszönettel vette és a kérelemnek készséggel eleget tesz. Követendő példát mutat a fiatal házaspár, amikor boldogságából részelteti azokat, akiknek szomorú sorsuk csak könnyeket és sóhajt juttatott. Akik házasságukat így kezdik, azoknak szép frigyét megáldja a Mindenható.

— **Köszönet kapnak a gazdák.** Az országos szénbizottság által az őszi gazdasági munkálatok sikeres elvégzésének biztosítására kitűlt salgótarjáni köszönre előjegyzéseket elfogad a debreceni gazdasági egyesület titkári hivatala, Piac-utca 61. szám. Felkértnek az igényjogosultak, hogy előjegyzéseiket minél előbb tegyék meg, mert a szénelosztás a jelentkezés sorrendjében fog eszközöltetni.

— **Emelkedett a szesztermelés.** Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter közétett adatai szerint a folyó évszakban a szesztermelés 102 hektoliterrel volt több, mint a múlt évszakban; összes termelés 168.773 hektoliter. A megmaradt szesz készlet 107.023 hektoliter.

— **Javíthatatlan betörő.** Valamikor, még a télen a debreceni rendőrség egy Nyiregyházi-ról Debrecenbe szakadt betörőt fogott el Csatloch János személyében, aki különböző álnevekkel furfangos szélhámosságokat és betöréseket követett el. Vallomása alapján átadták Csatlochot a katonai ügyészségnek. Sopronban került volna ügye tárgyalás alá, azonban a soproni katonai fogdából megszökött és szépen átlépett a határon Wienerneustadtba, ahol egy előkelő villát feltört, megpakolta ott magát fohérműkkel s Debrecen felé vette útját. Ideérkezése előtt azonban a soproni katonai ügyészség megkeresésére a debreceni rendőrség már nyomozta Csatlochot, úgy hogy amikor Debrecenbe érkezett, a pályaudvaron nyomban letartóztatták s beakisérték a rendőrség központi ügyeletére. Itt kiderült, hogy Csatloch sose volt katona. A debreceni rendőrség Csatlochot előbb engedély nélkül való határátlépés miatt 15 napra elítélte, mely büntetés kitöltése után a rendőrség átadja a királyi ügyészségnek további eljárás végett.

— **A csehek nem adnak utlevelet Magyarországra.** A Magyar Kurir jelenti: A pozsonyi cseh utlevél osztályon felsőbb rendeletre, további intézkedésig beszüntették a Magyarországra szóló utlevelek kiadását.

— **Új könyv.** Tormay Cecilia a kitűnő magyar író egyik szeniális és hatásos könyvét bocsátja a közeli napokban a könyvpiacon. A könyv a *Bujdosó könyv* II. része. A csillogó pennájú író ezen könyvében megkapó erővel rajzolja a vörös világ napjait, mely időnek szenvedéseiből neki is bőven kijutott. A Bujdosó könyv első része már eddig német, angol, svéd, finn és olasz nyelven is megjelent.

— **Kétezer pincér állás nélkül.** A Vendég-lős című szaklap írja, hogy Andor Endre min. tanácsos. a munkaközvetítő hivatal főnöke azt jelentette legutóbb a főváros ipartestületének, hogy közel két ezerre rug a munkanélküli pincérek száma. Mozgalom indult ezen állástalan pincérek elhelyezése érdekében.

— **Még van néhány mázsa buzakorpa.** A gazdasági egyesület részére kiutalt egy vagon buzakorpából még néhány mázsa áll rendelkezésre. Értesítettnek igénylők, hogy a debreceni gazdasági egyesületnél, a korpa árának lefizetése ellenében kiadott utalványra, a Debrecen és vidéke mezőgazdáiának hitelszövetkezeténél Csapó-utca 30. sz. vehető át a korpa.

— **Ki fizeti a haszonbérlemény felemelt földadóját?** A városi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy az 1921. évi XXIII. t.-c. 90. §-ának harmadik bekezdését a felemelt földadónak a bérlet által megterítése tárgyában, mely következőleg szal: „A feleknek ezzel ellenkező megállapodása semmis” hatályon kívül helyezte.

Vagyis teljesen szabadkezet biztosít egy a föld tulajdonosnak, mint a haszonbérletnek, hogy egymásközti haszonbérleti viszonyban minő feltételeket kötnek ki a felemelt földadó és járulékaire nézve.

Az egyetem orvosi kara tanársegédekét és gyakornokokat keres. A debreceni egyetem orvosi karán a belgyógyászati, sebészeti, gyermek-, bőr-, elme-, szemészeti, bonctani, élettani, közegészségtani, gyógyszer-tani, kórbonctani, kórtani és törvényszéki orvostani intézetek mellé tanársegédei és gyakornoki állásokra pályázat hirdettetett. A pályázati hirdetmény az orvoskari dékáni hivatalban (DMKE) van kifüggesztve. A pályázat határideje: október 1.

Jutalom a postatolvajok nyomára vezetőknek. Budapestről jelenti a Magy. Orsz. Tudósító: A m. kir. posta vezérigazgatósága az e hónap 13-án a posta kárára elkövetett 1.854.000 korona tartalmú pénzeszsák ellopása ügyében a következő jutalmakat tűzte ki: A tettes nyomravezetőjének 40 ezer koronát, az egész pénzösszeg nyomravezetőjének 40 ezer, a tettes és az egész pénzösszeg nyomravezetőjének 80.000 koronát.

Orosz menekültek Bulgáriában. Szófiából jelentik: A bolgár kormány pontos számadatok alapján megállapította, hogy Bulgáriában mintegy 50.000 orosz menekült tartózkodik, jó részt a középosztályhoz tartozók. A bolgár kormány a lehetőség szerint gondoskodik arról, hogy a menekültek elhelyezését nyerjenek, sőt foglalkozást is biztosít számukra.

A lámpák, amelyek nem világítanak. Az államrendőrség átiratot intézett a városi tanácshoz, melyben a közbiztonság érdekében a közvilágítás kiterjesztését kérte. A tanács tegnap délelőtti ülése foglalkozott ezen átirattal és felhívta a világítási vállalatot, hogy a Sámsoni-ut, Virág-utca, Móric- és Kut-utca sarkán levő lámpákat szerelje fel, valamint a Böszörményi-uton levő lámpákat is.

A kecskeméti siketnéma intézet kérelme. A kecskeméti siketnéma intézet igazgatósága a városi tanácshoz beadványt intézett. A beadványban az igazgatóság anyagi támogatást kér Debrecenről. A beadvánnyal tegnap foglalkozott a városi tanács és mivel a segélyezésre nincs megfelelő fedezet, másfelől meg Debrecenben is van siketnéma intézet, így a kérelmet a városi tanács elutasította.

Gróza miniszter Szatmáron. Szatmárról írják: Gróza Péter dr Erdély oláh minisztere hétfőn reggel Szatmárra érkezett. Gróza miniszter társaságában voltak Vanczea alsó-fehérmezei prefektus s több eltévelyedett oláh (?) politikus. A miniszter Szatmáron, hol már napok óta élénk mozgolódás uralkodik az oláh katonaság körében, a közigazgatási hatóságokkal tárgyalt. Gróza miniszter hír szerint Szatmárról tegnap már el is utazott.

Elutasított kérelem. A József kir. herceg szanatórium igazgatósága megfelelő segélyt kért a városi tanácstól. A tanács egy ízben már utalt 10 ezer korona segélyt a szanatóriumnak s így az idén már, mivel erre kellő fedezete amugy sincs a várositanácsnak, a szanatóriumot ez alkalommal nem segélyezheti.

A Szepesi Szövetség f. hó 17-én szombaton este 8 órakor az Angol-királynő külön helyiségében társas összejövetelt tart.

Haszonbérleti árverés. A városi tanács tegnap ülése úgy határozott, hogy a Kovács Lajos-féle 5 holdas városi birtokot haszonbérbe adja. A haszonbérleti árverés ezen földre e hó 20-án, kedden délelőtt 9 órakor lesz a város-házán.

A város eladja borait. Dr Tatay Zoltán tb. tanácshoz a várositanács tegnap délelőtti ülésén bejelentette, hogy a város szőlőjének múlt évi terméséből 6619 liter borára, az idei termés 400 hektoliter borára e hó 21-én zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. A tanács a bejelentést tudomásul vette.

A budapesti nyersbörpiacon borjubőrért 90, marhabőrért 56, nyersfaggyúért 58 koronát fizettek.

Új iparengedélyek. A városi tanács tegnap délelőtti üléséből kiloyulag a következő új iparengedélyeket adta ki: Klein Adólf fűszer, gyarmataru, vegyi, textilárúk, rövidáru s több más iparcikkek képviselése és árusítása 6000 kor., Intercontinental fuvarozási vállalat 6000 kor., Süskind Manó bőrkereskedés 1000 korona ipardíjak lefizése ellenében.

Orvosi, jogi, gazdasági és minden más egyetemi könyvek Csathy Ferenc tudomány egyetemi könyvkereskedésében kaphatók. Piac-utca 8. sz.

Oszták hangulatkeletés

Bécs, szeptember 14. Hivatalosan közlik: Biztos jelentésből ismeretessé vált, hogy a kirschlagi ütközetnél elfogott egyik véderébeli katonát a magyarok agyonlőttek, egy másikat, aki fejlővést kapott, felakasztották.

A MTI t hivatalosan felhatalmazták annak a megállapítására, hogy a mai kiadott oszták hivatalos jelentés, amely a kirschlagi ütközetnél elfogott, illetve megsebesült két oszták katoná kivégzéséről ad hírt, *légnél kapott durva hazug ág*, amelynek nyilvánvaló célja, hogy a közelebről összeülő antant nagyköveti tanácsot Magyarországgal szemben kedvezőtlenül hangolja.

Pasics Párisba készül

Belgrád, szept. 15. Pacics valószínűleg még e héten sem fog elutazni. Párisi tartózkodását fel fogja használni arra, hogy informálja a politikai köröket az albániai állapotokról és Jugoszlávia kívánságairól. Ugyancsak tárgyalni fog a francia kormánnyal a magyar kérdésre vonatkozólag és a Baross kikötő még meg nem vitatott kérdéséről. MTI.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek (16-án) „Pacsirta” operett.
Szombat (17-én) „Pacsirta” operett.
Vasárnap (18-án) d. u. „Náni” népsz.
dráma. „este „Kaméliás hölgy”
Hétfőn (19-én) „Bánk-bán” (Tisztv. est.)
Kedd (20-án) „Legszebb kaland” vígj.
játék.
Szerda (21-én) „Mi falunk” népszimü.

Pacsirta. Lehár graciózus dalformákban bővelkedő, hangulatos és finom muzikájú operettjét ujtotta föl tegnap este a Csokonai-színház. Az előadás egyenetlenségei, leszámítva a világítási effektusok kirívó átmenetnélküliségét, jórészt abból a téves felfogásból származtak, hogy a nem primaer, sőt épen ellenkezőleg dekadens kecses naivitású librettót a rendezés

realisztikus formába igyekezett attenni. Rése lehetett ebben annak is, hogy a szereplők nagy része igen súlyos volt az operett könnyű keletéhez.

Egyedül Helvey Erzsí talalta el a stílust, melegen zengő hangú, decens eszközökkel és primadonnánál szokatlan emberábrázoló készséggel megformált Juliskája messze kiemelkedett az együttesből. Szalma súlyosabb szövetű egyénisége elismerésre méltó igyekezettel küzdött meg a neki tulságosan könnyed alakokkal, Egyed Lenke komikai ereje is megfelelően érvényesült; Mátay abszolút biztos ritmikájú táncát pedig most is hálás taps jutalmazta. (b. l.)

Színházak és mosgőszínház közleményei:

Az Égő folyam!... Amerikai kalandos történet (35 jelenetben) 6 felvonásban ma utoljára látható az Urániában 7 és 9-től. Jegyelővétel.

A 13-as órház... egy ragyogóan szép fiatal leány (Mária Rosario) megrázóan érdekes története 4 felvonásban és a kitünő kísérőműsor szombaton d. u. 3-tól 5-ig félhelyárakkal, 5, 7 és 9-től rendes helyárakkal az Urániában.

Jön!... Li-Hang, a kegyetlen...

A tőzsde

Bécsi zárótőzsde szept. 15. (MTI.) Berlin 535, Holland 182 25, Newyork 581, London 2148, Páris 4110, Milánó 24 45, Brüssel 4240, Kopenhága 102.—, Prága 700.—
Budapest 115— Zágráb 240, Bukarest 475, Varsó 13, Bécs 0'47, Oszták belételeg 40.

Budapesti zárlat szept. 15. (MTI.) Magyar hitel 1690— Oszták hitel 570, Angol-Magyar bank 7.20, Leszámit bank 695, Magyar-Olasz bank 300, Jelz hitelbank 245, Keresk. bank 6660, Pesti hazai első 29600, Borsodmiskolci 36.50

Valuták. Napoleon 1780—60, Angol font 1640—1670, Dollár 532—10, Francia frank 3600—650, Márka 455—465, Lira 2020—1940, Oszták kor. 32 1/4—34 1/2, Rubel 40'25—41 fél, Lei 460—470, Sokol 570—85, Svájci frank 6625—6725, Korona dinár 770—790, Frank dinár 825—845, Lengyel marka 11—12.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz Simon György DEBRECEN, Kossuth-u. II.

Apró hirdetések.

Németül tudó irodai kisasszony felvétetik Toth Gyula vaskereskedésében Debrecen

HAGYMA nagyobb mennyiségben Rákóczy-ut 13. sz. alatti zöldégraktárunkban jutányosan kapható. Futura Aruforga mi r.-t. Debrecen

Eladók ócska ajtók, ablakok, gerendák, butorok, betoncsatornacsövek, akáchaszonfák, kis villanymotor malomkő, Márton ügyvéd, Piac-u. 44.

Hordót eladók, kölcsönzők nagyob tételbe. Pincét bérbeadó. Poroszlai u. 10. Telefon 273.

Forgács István mőrás Bádagos-u.

Molynd' ellen szörme és tollruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban boraktároz KOVÁRY és ÁLT. HANN Piac-utca 42.

Bélyegzőgyár és vésőintézet PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1365.

Mosott rongyot keres lapunk kiadóhivatala megvételre.

Elcserélném

Szatmárnémetiben Mátyás házamat, valamint — király-utca 15. sz. alatti Szalónváralján (Szatmármegye) közpatakban levő szőlőmet debreceni házért vagy megfelelő értékű földbirtokért.

A ház áll két négy szobás utcai lakásból, fürdőszoba előszoba és ilvegezett folyosó, valamint egy 3 szobás előszoba, konyha és egy szoba konyhás lakásokból. 650 négyzetű telk telk őrési kert mintegy 200 drb gyümölcsfákkal.

A szőlő terjedelme: 4 és egynegyed hold nagy gyümölcsös, gesztenye, dió, alma, körte, barack és szilvafákkal, mintegy 3200 tőre szőlő. (nemes fehér, bakator, jardován), cc. 2 és egynegyed hold őrési erdő 25—30 éves vágásu.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos Varga Endre a M. N. K. és L. Rt. ügyvezetője, Debrecen Piac-utca 59.

100 hektoliter használt

hordó eladó

Wiczmandy Gyula
Posta Hajdusámsón. Vasutállomás és lakhely: Tamási pusztá.

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindentféle fertőtlenítő szerek

„Radikál” patkányirtó szerstb.

Telefon 14-80. legolcsóbban szerezhető be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

Irodistanó,

ki fizetben már alkalmazva volt, felvételük. Nemi gyakorlat a könyvelésben megkivántaik. Ajánlkozások a hely és idő megjelölésével a kiadóba adandó le „IRODISTA” jelígre.

Értesítés.

Értesítjük özv. Mező Gyuláné hősözörményi 1873. sz. alatti kereskedő üzleteleit és hitelezőit. hogy mivel nevezett üzletberendezései az árukészlettel együtt megvették, követeléseiket érvényesítés végett hozzánk f. évi szeptember 25-ig bejelenthetik; az ezen határidőn túli bejelentéseket figyelembe nem vesszük, sem azokért felelősséget nem vállalunk.

Hbősözörmény, 1921 szept. 12.
Hbősözörményi mezőgazdasági szövetkezet.

Eladó 58 drb szarvasmarha Van benne 35 drb prima fehér János ökr, a többi prima kővár vágómarha és egy tenyész biza. — Az ökrök páronként 11—12 gát nyomnak. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít.